

Nuorten itsenäistymisvaiheen tuen tarpeet

Verkostokehittäjät 14.3.2018

OHJAAMO

nuorisotakuu

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni

Sisältö

- Ohjaamoiden psykososiaalisen tuen hanke
- Nuorista aikuisista
- Terveisiä työntekijöiltä
- Terveisiä nuorilta
- Millaista tukea
- Mitä tehtäisiin yhdessä?

Ohjaamoiden psykososiaalisen tuen hanke

- 2018-2019 kehitetään valtakunnallinen malli Ohjaamoiden psykososiaaliselle tuelle (palvelupaketit ja ryhmätoimintaa)
  - Parantamaan nuorten aikuisten toimintakykyä, tehostamaan yhteistyötä ja luomaan sille uusia muotoja, auttamaan nuoria kohti koulutusta ja työtä
  - Kerätään hyviä toimintamalleja ja luodaan sujuvia palvelupolkuja
  - Tehdään verkostomaisesti, **yhdessä** ja pyritään välttämään päällekkäistä työtä
- Menossa alueellisten kehittämiskoordinaattorien rekrytointi
  - 11 sosiaalityöntekijää tai psykologia: Hki, Espoo, Vantaa, Hämeenlinna, Kouvola, Tampere, Joensuu, Oulu
  - Verkostoituvat ja vaikuttavat paikallisesti, tuovat alueelliset erityishaasteet esiin, kehittävät mallia, tukevat Ohjaamoiden osaamisen kehittämistä
- 2018 verkostojen luomista, mallin kehittämistä, pilotointia, koulutuksia
- 2019 laajentaminen, juurruttaminen

Lapsi, aikuinen vai jotain siltä väliltä?

- Juuri toivuttu murrosiästä ja pitäisikin osata olla aikuinen
  - Päätösten tekeminen, riskien arviointi, tulevaisuuden suunnittelu
  - Odotetaan, että tietää kaiken, kun täyttää 18 v.
- Aivot aikuistuvat vaiheittain
  - 25-vuotiaana järjestäytynyt ajattelu ja käyttäytymisen hallinta saavuttavat aikuisen tason
- Tulee vaikuttaa meidän kaikkien työtapaan
  - Nuoret tarvitsevat erilaisia palveluita kuin aikuisemmat
  - Ajoittain vaikea selittää niille, jotka eivät tee nuorten kanssa töitä
- ”Kaikki heti mulle nyt” vai ”tänään sain vihdoon rohkeuteni kerättyä”
- Joka tapauksessa MOMENTUM = silloin kannattaa tarjota palvelua
- Väärä hetki alkaa opettaa jonottamista ja odottamista
- 2 viikkoa on nuorelle pitempi aika kuin aikuisemmalle
  - Tunteiden hallinta - pettymysten sietäminen

Itsenäistyminen

- Osa saa kotoaan apua, joka riittää
- Jotkut tarvitsevat tai haluavat silti muutakin tukea
- Osa saa kotoa hyvin vähän (jos mitään) = eväät itsenäistymiseen heikot
  - Esim. laitoksissa asuneet
  - Ylisukupolvinen syrjäyttäminen
  - ARA:n mukaan nuorten asunnottomuus on kasvanut yli 13 prosenttia, vaikka kaikissa muissa ryhmissä asunnottomuus on pysynyt ennallaan tai vähentynyt **miksi?**
- Osa muuttaa kotoa jo teineinä, miltei murrosiässä tai viimeistään kun täyttää 18
  - Onko taitoja?
  - **Onko hyvä, jos ei ole pakko?**
- Halutaan asua yksin – **miksi?**
  - Yksinäisyys

Mitä taitoja puuttuu? Työntekijöiden näkökulma

- Raha-asiat, tukien hakeminen, vaikealukuiset päätökset
- Omien vastuiden ymmärtäminen
  - Vuokrasopimus
  - Puhelin osamaksulla
- Kyky säädellä omaa arkea – ei keinoja eikä osaamista
  - Vuorokausirytmii, ei osata laittaa puhelinta kiinni
- Kotoa tulee joku rakenne ja rajat ja sisäinen kontrolli
  - Entä jos vanhemmat eivät ole läsnä tai eivät osaa?
- Nepsyt yliedustettuina
  - Mitä tukea he saavat vanhemmiltaan, kun itsenäistyvät

Nuorten ehdotuksia

- 100 nuorta Me-säätiön työpajoissa eri puolilla Suomea kehittämässä psykososiaalisia palveluita
  - runsaasti kokemusta eri palveluista
- Osa ideoista toteutettavissa työtteen ja toimintakulttuurin muutoksella = aina ei tarvita uusia palveluita
- Lisäresurssia tarvitaan nuorten elämän perushallinnan tukemiseen -> ei rakettitiedettä
- **Nuorten pääviestit:**
  1. Enemmän tukea ja seurantaa koko perheelle
  2. Mielen hyvinvointi keskiöön
  3. Tukea elämän perushallintaan
  4. Luotettava, pysyvä ja välittävä aikuinen rinnalle
  5. Tukea valintoihin, siirtymiin ja tulevaisuuden pohdintaan
  6. Harrastaminen mahdolliseksi kaikille
  7. Tarvitaan uusia väyliä löytää kavereita ja toisten seuraa
  8. Tuki ja tarjonta esille ja nuorten luokse

”Ihan perussiivousjuttuja”

- Monilla jo kotoaan pois muuttaneilla nuorilla oli merkittäviä arjessa pärjäämisen vaikeuksia
- Nuoret kaipasivat opastusta elämisen ja olemisen perusasioihin
- Maahanmuuttajataustaisilla yhteiskunnan toiminnan hahmottamiseen liittyviä ongelmia
- **Miten laitan ruokaa?**
- **Miten huolehdin kodistani ja asumisestani?**
- **Miten maksan laskuni?**
- **Miten olen ja toimin muiden kanssa?**
- **Miten asioin erilaisissa paikoissa?**
- *”Mä mietin, pitäiskö kouluissa olla elämänopetus.. arkipäivän oppia.”*

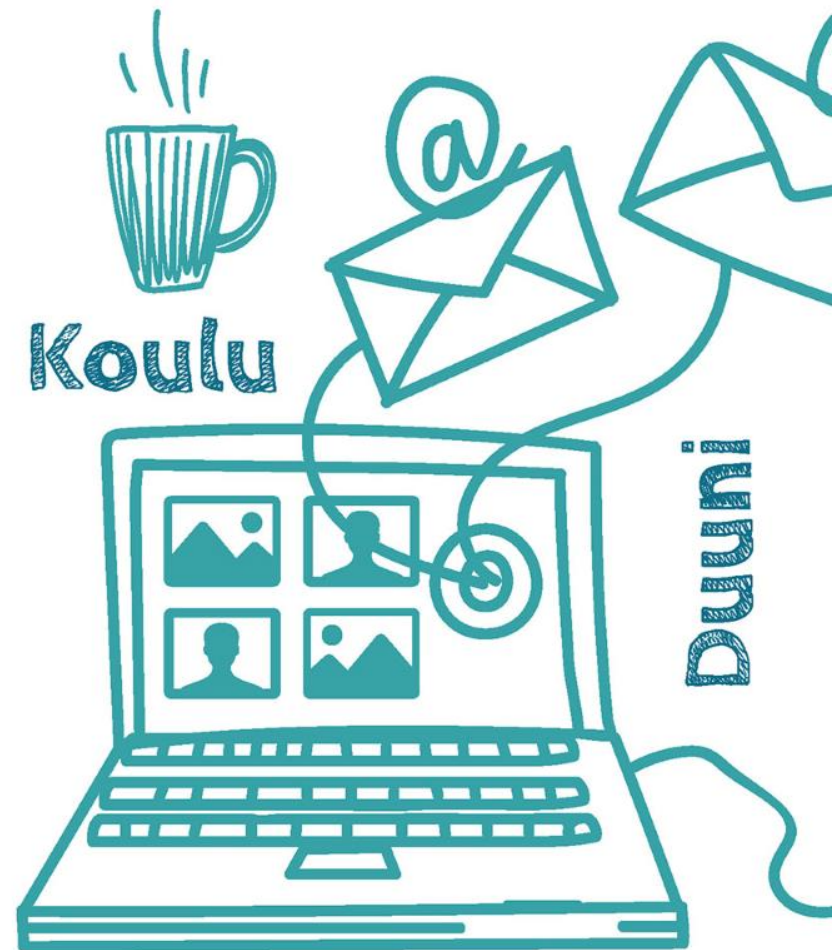

Elämää pause-tilassa

- Turvallisten aikuisten kaipuu, ihmisiä rinnalle pidemmäksi aikaa
- Kannustusta tulevaisuuden suunnittelussa
- Uusia sisältöjä arkeen
- ”*Miten nopeesti ihmisestä tulee laiska, kun sulla ei oo mitään.*”
- Nuoret eivät löydä palveluja (koskee kaikkia nuorille suunnattuja palveluja)
  - Eivät tiedä omista mahdollisuuksistaan hyödyntää palvelujärjestelmää
  - Eivät usko hyötyvänsä avusta
  - Eivät ole valmiita ottamaan tukea vastaan
- -> tieto ei riitä vaan nuoren pitää motivoitua ottamaan tuki vastaan
- -> edellyttää luottamusta -> edellyttää pitkäjänteistä, intensiivistä työtä
- Kun nuori uskaltaa luottaa auttavaan tahoon, mahdollistuu palveluista hyötyminen

Jokainen on jossain hyvä

- Autetaan nuoria rakentamaan tulevaisuuttaan näkyvien ja piilevien vahvuuksien varaan
- Toivo – itsetunto – itseluottamus - rohkeus

1. Palveluja, joissa ei tule leimatuksi eikä vaadita diagnoosia tai lähetettä
2. Luottotyöntekijä
  - Tiiviit tapaamiset ja pitää saada joustavasti kiinni
  - Pitkäkestoista, kokonaisvaltaista tukea
3. Asuminen (kuten työ) neutraali syy ilmaista tuen tarvetta, usein vähitellen löytyy muutakin
  - Jos ei ole asuntoa tai ei osaa asua, on vaikea keskittyä muuhun
4. Perusasioita: raha-asiat, kodinhoito, mielekäs vapaa-aika
  - Onnistumisen kokemukset
5. Jatkopolut, ettei tiputa tyhjän päälle
6. Kannusta ja innosta kohti unelmia

Mitä tehtäisiin yhdessä?

- Hyviä käytäntöjä ja hankkeita on paljon
- Liikaakin?
- Saavutetaanko kaikki nuoret?
- Saavatko kaikki apua?
- **Mitä tehtäisiin jatkossa paremmin?**

